

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 57, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar samt en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 13 februari 1925 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 57, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—14:o.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

I fråga om de i förevarande proposition under punkterna 1 och 2 upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

1) att sex i statsrådsprotokollet omförmälda med nr 1—6 betecknade lotter må, var för sig med i samma protokoll angivet område, från kronoparken Viksjö i Häggeby socken av Uppsala län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; samt

[1.*]

2) att ett i statsrådsprotokollet omförmält till kronoparken Nennesmo i Jönköpings län hörande område om 0,0259 hektar må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare vid köpets avslutande.

[2.]

Under punkt 3 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att ett i statsrådsprotokollet omförmält, med blå gränslinjer å en av e. jägmästaren Erik G. Norén år 1904 och av e. jägmästaren Tor Jacobson år 1921 kom-

[3.]

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

pletterad karta över inägorna till huvudgården å Forsbacka kronopark utmärkt område av kronoegendomarna Forsbacka nr 1 och Kallskog nr 1 i Mo socken av Älvsborgs län med de inom detsamma liggande, dels under domänstyrelsen, dels ock under vattenfallsstyrelsens förvaltning ställda vattenfall med utmål, må till Åmåls stad försäljas mot en kontant till länsstyrelsen i länet vid tillträdet erlagd köpeskillning av 141,600 kronor under villkor,

att kronan eller dess underhavare förbehålles rätt att begagna den från Djupedalens över gärdesdammen förbi gården till allmänna landsvägen till Åmål ledande väg ävensom att vintertid vid virkesdrivning från Forsbacka kronopark taga väg över gårdens ägor,

att staden skall vara skyldig att till lekplan omkring det vid Haget belägna, till skola använda stathuset upplåta ett mindre område.

att området säljes i det skick, vari det vid tillträdet finnes, varvid staden skall inträda i de rättigheter och skyldigheter kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder området,

att köpebrev skall utfärdas, så snart köpeskillingen erlagts,

att staden skall svara för de å området för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt

att staden skall ensam vidkännas alla de med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter.

Motion.

I detta sammanhang har utskottet förehåft till behandling en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 281, av herr *Gustafson* i Kasenberg, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att staten inlöser en av arrendatorn av vissa inägor å Forsbacka kronopark Linnea Johansson uppförd, i motionen omförmäld elektricitetsanläggning med av domänintendenten föreslaget belopp, 4,900 kronor.

Beträffande motiveringen härför tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Vad angår berörda motion vill utskottet framhålla, att den av arrendatorn Linnea Johansson hos domänstyrelsen gjorda, i motionen berörda framställningen om inlösen av elektricitetsverket i fråga avslagits av domänstyrelsen och sålunda icke i nu förevarande försäljningsärende underställts Kungl. Maj:ts prövning. Av utskottet tillhandakomna handlingar i ärendet inhämtas bland annat följande.

Sedan arrendatorn av vissa inägor å Forsbacka kronopark Joh:s J:son Mark hos domänstyrelsen anhållit om tillstånd att för erhållande av elektrisk kraft vid Forsbacka gård få vid det därinvid belägna s. k. Gärdesfallet anlägga en mindre kraftstation samt att för denna använda vattenkraften i berörda fall, medgav domänstyrelsen den 27 mars 1911, att sökanden finge fritt disponera vattenkraften i nämnda fall, dock under villkor att detta tillstånd gällde endast tillsvidare och intill dess vattenfallet kunde komma att disponeras på annat sätt samt med skyldighet för sökanden att, om så påfordrades, utan ersättning bortföra kraftanlägg-

ningen. Den av Mark på grund av medgivandet uppförda anläggningen flyttades av nuvarande arrendatorn Linnea Johansson till egendomens kvarn vid Kallskog. Vid under 1923 hållen av- och tillträdesyn har synerätten föreslagit, att staten måtte inlösa anläggningen för 5,205 kronor. I skrivelse till domänstyrelsen har t. f. domänintendenten i Älvsborgs och Värmlands län, då anläggningen vore för egendomen nödvändig och använt under flera år, föreslagit, att densamma måtte inlösas av staten för ett belopp av 4,900 kronor. Beloppet föresloges att tillgodokomma arrendatorn på sätt domänstyrelsen funne lämpligt. Länsstyrelsen i Älvsborgs län har tillstyrkt bifall till framställningen i enlighet med t. f. domänintendentens förslag.

I motionen framhålles, att vid bifall till Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda hemställan arrendatorn icke bliver i tillfälle att, såsom eljest möjligen kunnat ske, erhålla gottgörelse för den av henne utlagda kostnaden för elektricitetsanläggningen, varför rättvisa och billighet syntes bjuda, att staten inlöste elektricitetsverket jämte elektriska ledningar och installationer i de till det arrenderade området hörande byggnader.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter finner utskottet skäligt, att förenämnda arrendator Linnea Johansson, beredes gottgörelse för oförmälda elektricitetsanläggning. Frågan om ersättnings storlek och sättet för beredande av densamma torde böra prövas av Kungl. Maj:t. För den händelse åtgärder för beredande av dylik gottgörelse skulle av Kungl. Maj:t anses böra medföra jämkning av köpeavtalet med Ämåls stad, torde emellertid riksdagens medgivande till dylik jämkning nu böra lämnas. I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran mot förevarande försäljningsförslag.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen II: 281 må medgiva,

a) att ett i statsrådsprotokollet oförmäلت med blå gränslinjer å en av e. jägmästaren Erik G. Norén år 1904 och av e. jägmästaren Tor Jacobson år 1921 kompletterad karta över inägorna till huvudgården å Forsbacka kronopark utmärkt område av kronoegendomarna Forsbacka nr 1 och Kallskog nr 1 i Mo socken av Älvsborgs län med de inom detsamma liggande, dels under domänstyrelsens, dels ock under vattenfallsstyrelsens förvaltning ställda vattenfall med utmål må till Ämåls stad försäljas mot en kontant till länsstyrelsen i länet vid tillträdet erlagd köpeskilling av 141,600 kronor under villkor,

att kronan eller dess underhavare förbehålles rätt att begagna den från Djupedalen över gärdesdammen förbi gården till allmänna landsvägen till Åmål ledande väg ävensom att vintertid vid virkesdrivning från Forsbacka kronopark taga väg över gårdens ägor,

att staden skall vara skyldig att till lekplan omkring det vid Haget belägna, till skola använda statshuset upplåta ett mindre område,

att området säljes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes, varvid staden skall inträda i de rättigheter och skyldigheter kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder området,

att köpebrev skall utfärdas, så snart köpeskillingen erlagts,

att staden skall svara för de å området för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt

att staden skall ensam vidkännas alla de med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter;

b) att Kungl. Maj:t må beträffande köpeavtalet göra den jämkning, som eventuellt kan finnas bära ske för beredande av skälig ersättning åt arrendatorn av Forsbacka gård, Linnea Johansson, för en å berörda gård belägen, henne tillhörig elektricitetsanläggning.

I fråga om de under punkterna 4—14 upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet får därför hemställa,

[4.]

att riksdagen må medgiva,

4) att torplägenheten Gränsborg må med i statsrådsprotokollet angivet område om 1.520 hektar från kronoegendomen 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län fränskiljas och försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegdomar med skyldighet för köpare att, om vederbörande jägmästare så påfordrar, på av jägmästaren godkänt sätt uppföra hägnad i torpets gräns mot egnedomen i övrigt;

[5.]

5) att den del av hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Österhult nr 1 i Rumskulla socken av Kalmar län, som å den i ärendet

företedda kartan betecknats med röd streckad kantfärg, med därå befintliga kronan tillhöriga byggnader må fränskiljas stamhemmanet och mot en köpeskillning av 13,840 kronor försäljas till A. J. Nilsson under villkor i övrigt,

att området med äganderätt tillträdes den 14 mars 1926, därvid nu gällande arrendekontrakt skall upphöra att gälla;

att området jämte därå varande kronan tillhöriga byggnader och hägnader säljas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas;

att köpeskillningen vid tillträdet erlägges till domänstyrelsen; samt

att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

6) att torplägenheten Nybrotorpet må med i statsrådsprotokollet angivet område fränskiljas kronoparken Ulfshult i Örkeneds socken av Kristianstads län och försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; [6.]

7) att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{3}$ mantal Söndraby nr 2 i Vedby socken av Kristianstads län blivit i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag delad i tio lotter, litt. A—K, samma lotter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembuds rätt för Sigfrid B. Svensson till lotten litt. A; [7.]

8) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet med en areal av 22.8200 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Vessmanstorp nr 7 i Riseberga socken av Kristianstads län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; [8.]

9) att två i statsrådsprotokollet omförmälda områden må var för sig med i samma protokoll angiven areal från kronoegendomen 1 mantal Öinge nr 4 Skutgården i Asige socken av Hallands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembuds rätt för Ernst Andersson i fråga om det av honom brukade området; [9.]

- [10.] 10) att två i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen 1 mantal Mällby nr 1 i Spekeröds socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för kronan till väg över lägenheterna och för köpare av lägenheterna till väg över den i kronans ägo kvarvarande del av egendomen;
- [11.] 11) att kronoegendomen »Gamla Hospitalskyrkogården» inom Göteborgs stad må mot en köpeskilling av 500 kronor, att kontant vid tillträdet erläggas till länsstyrelsen i länet, försäljas till Göteborgs kyrkoinstitution under villkor,
att området må tillträdas den 14 mars 1926 i det skick det då finnes, varvid kyrkoinstitutionen inträder i de rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan ägt till den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder området,
att kyrkoinstitutionen skall svara för de området författningsenligt efter tillträdet åliggande utskylder,
att kyrkoinstitutionen skall vara pliktig vidmakthålla och vårda kyrkogårdsmur och gravvårdar å området, samt
att kyrkoinstitutionen ensam skall vidkännas lagfartskostnader och andra med köpet förenade utgifter;
- [12.] 12) att i statsrådsprotokollet omförmälda s. k. byskiftet eller ängsskiftet och skogsskiften, de sistnämnda i en lott, må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomarna $\frac{1}{2}$ mantal Lundby nr 5 Håkan Jonsgården och $\frac{1}{2}$ mantal Lundby nr 6 Stommen i Södra Lundby socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt till förstnämnda skiftet för A. Berglund;
- [13.] 13) att lägenheten Sörlyekan må med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Mockeltorp nr 2 Skattegården i Ekeskogs socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; samt

14) att en i statsrådsprotokollet omförmäld med a) betecknad lott må med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen 1 mantal Luggavi nr 1 i Örebro län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

[14.]

Stockholm den 28 mars 1925.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 30.